

Tako je bilo v teh vrsticah navedenih nekaj neogibno potrebnih pogojev za uspešen šolski poduk. Le ako bodeta dom in šola združena otroke odgojevala, kakor je bilo omenjeno, bode odgoja dober vspah imela, in šola bode mogla želji starišev ostreči, da bodo otroci dobro izrejeni in se mnogo naučili.

J. B.

I.

France Svetličič.

Oglasil se je Svetličič v Slov. Glasniku tudi l. 1862 s pesmico po narodni povesti zloženo „Cerkniško jezero“ (Zakaj še dan današnji iz lesa gostega — Dva grada vsa poderta tak milo gledata — V planjavo lepo, kjer je široko jezero — Med Javornikom temnim in Slivnico golo itd.), zv. VIII. št. 2; in l. 1863 z balado „Ukleti grajščak“ zv. IX. št. 2. gl. Cvetn. slov. slovesn. str. 175. 176 (Sred Ulake, planine nad zgornjo Vrhniko..). — Odslej pa je popeval spet v Novicah, kjer se na pr. l. 1864 str. 391. 392 nahaja njegova sloveča „Hrušica“ (Kedar solnce teka trudno — V sinje morje se topi . .), gl. Cvetn. slov. slovesn. str. 34. 35; l. 1867 str. 238. 239 njegova iskrena „Na Mravljiskem vrhu“ (Kaj se beli tam na gori — Med grmovjem in med bori, — Je li groblja, je li sneg? — Groblje v kraji tistem ni je, — Burja studna več ne brije, — Davno kopen je že breg itd.); in l. 1869 str. 424 njegova grozna „Zaklad na Hudem polji“ (Golak je vrh najviši kedanjih Belih gor, — Pod njim na vzhodnji strani ravnina, polje skor; — Kmet „Hudo polje“ pravi jej še današnji dan, — In ne stori stopinje na njo, če ni prignan itd.). —

Do l. 1863 župnikoval je v Sorici, sosed Bohinju, in l. 1865 dobi v Godoviče znamenito čestitko, ktero mu je 15. sept. t. l. zložil mladi dr. J. Mencinger z naslovom: Gospodu župniku Francu Svetličiču pozdrav iz Bohinja, in ta se glasi:

Naključje neprijazno nas preganja,
Prijatle loči na vse štiri strani,
Kar nam ljubo je, nam doseči brani,
In temu nas, kar neljubo je, vklanja.

Uči britkost in skušnja nas vsakdanja,
Da nam za boj življenja dni so dani,
In nam le trud in blago djanje hrani
Vse dni mladostno moč do smrti spanja.

O duh nevklonjeni, tedaj se trudi
Za blago reč: za domovine slavo,
Iz zmot in spanja svoje brate budi;

In dvigni nad praznotno se nižavo:
Kar tlačí dušo, vse se enkrat zgrudi,
Pa zmage venec čaka blago glavo.

Tako je natihoma kdo počislal tihega pesnika blago delovanje. Mladi slovenski svet se zanj ni kaj menil, ker ga ni poznal. Baval se je vendar Svetličič s poezijo celó do smerti, kajti poslednja pesem njegova „Slovensk junak“ spisana je 12. jun. 1880. Kedaj so zložene še ostale, ni povedano. Znancu iz Horjula, na Verhniki nekđaj sosedu, mi je na prošnjo rad izročil vse svoje še nikjer ne natisnjene pesni. Svét sem si, da storim dobro delo, ako — opisavši skromnega pesnika slovenskega verlo dejanje — njemu na slavo, rojakom pa v koristno zabavo priobčim tukaj vse te bisere našega slovstva. Ti so popolnoma v njegovih oblikah rokopisnih:

Sonet.

Po tvoji volji daj mi Bog živeti,
Od seh mal, de življenja čas poče,
De pride smert po mene, in poreče:
Z menoj, prijatelj ljubi! jenjaj peti.

Bi hotla poželjivost me prevzeti,
Daj, Oče! de zbujena vest me speče,
Daj, de oberrem zapeljivki pleče,
De memo brezna vere luč mi sveti!

Vesel tadaž zapustil bom to ječo,
Izročil tebi dušo, zemlje krilu
Povernil, kar mi je blo posodilo.

Pri tebi v raji bom prepeval srečo:
V izvoljenih nebeščanov številu
Vživati truda časniga plačilo.

Kdo sem?

Sem spevorečnik golemošnji,
Pa vendar prudek vsaki dan;
Ne briga me, je li o košnji,
Je li o svetem Gracijan? *)

Osoda moja me ne peče,
In sreča družih ne skeli;
Kako se pravda vlad izteče,
To mene kar nič ne srbí.

Cvetice moje so zvenele,
Pestrejših včakal, vem ne bom,
Letite toraj name strele,
Saj skor me kril bo hladni dom.

Mučénec Dioklecijanu.

Podnožje tvoje bodi gora bela.
Oblakov kopa tvojih rok slonilo,
Gromenje veličastva poročilo,
Pogled tvoj jezni smrtonosna strela;

*) 18. decembra.

Začetek tvoj, ko Eva je spočela,
 Kot peska v morji tvojih let število,
 Moriti vedno tvoje opravilo,
 Osoda moja pa muk vrsta cela:

Nikdár ne bom te molil; stvar strohljiva,
 Prah zemlje si kot jaz, in v prah povrnil,
 Se bodeš z mano vred, ko ura pride.

Visoki Bog, ki zanj trpim, pa vliva
 Mi v srce sladki up, da mi odgrnil
 Bo pot med večnih dvorov krasne zide.

Iskrice.

Ohrani si budočo vest in poslušaj njen glas.

Vest je glas božji, katerega zvesto poslušaj in se brez obotavljanja vselej in natančno po njem ravnaj, za kar bodi vedno pripravljen in imej tudi v ta namen potrebno srčenost. Poštena in čista vest, ako jo zvesto poslušáš, ti je najboljše zagotovilo, da tako delaš, živiš in si tudi v resnici to, za kar te je ljubi Bog vstvaril — namreč človek ne pa žival. —

Čuvaju in opazovalcu (vesti), katerega v svojem oprsji vedno sè saboj nosiš, ne moreš nikdar uteči in se mu nikjer skriti. Vsi drugi vsakovrstni čuvaji tvojega življenja v človeški podobi dajo se na ta ali drug način s podkupom preslepiti in na naopačno pot zvoditi; le tvoj najstrožejši čuvaj (tvoja vest), ostane vselej stanoviten in nepodkupljiv.

Vest je nepodkupljiva, nevtrudljiva in neprizanesljiva; hodi, kodar hočeš, počenjaj, kar ti je ljubo in drago, skrij se, kamor koli hočeš — povsod te spremlja, opazuje, tolaži ali pa toži, kakoršno je ravno tvoje kretanje. Ona nikdar ne spi in ne počiva; njena izredna posebnost je pa nje božji, nepozabljivi spomin; tvojih dobrih in slabih dejanj nikdar ne pozabi; za prve te pošteno plačuje a za druge pa tudi brezobzirno kaznuje in to vselej ob pravem času. Ne bodi za njen glas nikdar gluha.

Dobra in mirna vest je najboljši, najzlahtnejši in tudi najdražji zaklad tvoj, ako jo imaš tudi v tvoji oblasti. Zaničevanemu in zavrženemu prosjaku, če jo ima v lasti, daje neminljivo veljavo, za kakoršno bi marsikateri knez vse svoje posvetne zaklade rad potrosil, ko bi jo bilo mogoče z denarjem in zlahtnimi kameni tudi kot robo v štacuni — kupiti. In ta neprecenljiv biser je v tvoji oblasti; pridobiš ga s prvim poštenim krščanskim življenjem.

Le notranja dobra zavest daje ti pravo zadovoljnost in dušni mir.

Če okolo in okolo tebe vsi viharji cele zemlje razsajajo in buče, če ognjene strele izpod neba proti tebi švigajo, če pa tvoje srce ne razsaja, kraljuje ti povsod naj lepši nebeški mir.